

„РЕГЛАМЕНТЪТ БРЮКСЕЛ I“ – ЗАДЪЛБОЧЕН И ПОЛЕЗЕН КОМЕНТАР

*Ивайло Дерменджиев**

Книгата „Регламентът „Брюксел I“ Регламент (ЕО) No 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела“ представлява задълбочен, с изключително силно изразена практическа насоченост коментар на правен акт от правото на ЕС. Този акт е от решаващо значение за крайната фаза на всеки граждански или търговски съдебен процес, в който преките участници или засегнатите от решението са субекти на различни национални правни системи, а именно – реализиране на присъдените с решението права и задължения на страните. Философията на Регламент № 44 позволява да бъдат компенсирани различията между националните правила относно юрисдикцията (международната компетентност) и правилата за признаване на чуждестранни съдебни решения (екзекватура).

Амбициозният авторски екип на Коментара на Регламент Брюксел I, начело с един от водещите теоретици на международното частно право у нас проф. Натов, се състои от едновременно практикуващи и посветили се на правната наука млади юристи, сред които се откроява д-р Боряна Мусева, която едновременно съчетава своята преподавателска дейност с практическата конкретика на казусите, по които работи като адвокат.

Книгата се състои от четири части – първите три съдържат обща характеристика на Регламента, включително и анализ на методите, чрез които европейският законодател е преценил за подходящо да уреди процесуалните отношения с международен елемент, които са предмет на обсъждания акт. Една от тези части отделя специално внимание на основните цели, които си поставя коментираният правен акт: да се осигури свободно „придвижване“ на съдебните решения (определено като пета свобода на вътрешния пазар), да обхване всички граждански и търговски дела, включително и да очертае изключенията от обсега на този акт (брачни дела, гражданско състояние, митнически спорове, арбитражни решения), да въведе ясни и предвидими правила относно юрисдикцията, да минимизира съществуването и развитието на *lis pendens*, респективно ограничаване възможността за постановяване на противоречащи си съдебни решения, да постави критериите и осигури спазването им при автоматично признаване на съдебни решения, постановени/издадени в друга държава членка, изпълняемост на решенията не само в държавата, в която са издадени.

* Адвокат от София, доктор по право.

Петата част на книгата се състои от осем подчасти, всяка от които отговаря на отделна глава от самия нормативен акт. Във всяка от тези подчасти се съдържа анализ на съдържанието на отделните членове, както и тълкуване на волята на законодателя, когато отделният текст би могъл да породи съмнения и спорове. Забележително качество на тази книга е присъствието на българските национални правни норми и множеството практически примери за връзката между тях и разпоредбите на Регламент № 44. Тези примери и съпровождащият ги анализ са от особено значение, като се има предвид, че нормите на общностния нормативен акт не се ангажират с конкретна националност на даден орган. Едва в хода на конкретния граждански или търговски спор националността е вече известна и възниква необходимостта за детерминирана международната компетентност на съответния национален орган в условията на приложимите конкретни национални процесуални правила за родова и местна подсъдност.

Изрично трябва да се подчертае присъствието на практиката на Съда на Европейския съюз (с предишно наименование Съда на Европейските общности) в обсъждания Коментар. Авторите не са пестили усилия да използват тези казуси за илюстрация на своите разсъждения, твърдения и анализи, като същевременно дават и кратко резюме на всеки споменаван казус – така на читателя се предоставя възможността да направи свои собствени изводи, включително и да доразвие започнатото от съответния автор. Тази възможност е от особена важност за практикуващите юристи, в частност адвокати и съдии, от поколенията, които не са имали шанса да бъдат запознани систематично в рамките на учебния материал с основите на правото на ЕС. Още повече, че с подробностите около всеки отделен казус и отнасянето му към анализирания текст от Регламента авторите предоставят и готови модели за разрешаване на един или друг спор.

В качеството си на практикуващ юрист намирам, че тази книга заслужава да бъде настоятелно препоръчана на българските правници без оглед на това дали са съдии, адвокати, юрисконсулти или научни работници. Книгата е в помощ при всекидневните професионални сблъсъци на практикуващите в областта на международното частно, включително и европейско право. Същевременно стилът на авторите (лесно четивен, без да е за сметка на научния изказ и терминология), задълбочеността на тяхното изследване и смелостта да покажат своята позиция, дори и на места като контрапункт на общоприети правни съждения, прави книгата задължителна за библиотеката на всеки уважаващ себе си юрист.